

Nr 194.

Av herrar Andersson, Erik, och Gustafsson, Karl, i anledning av
Kungl. Maj:ts proposition med förslag till skogsvårdslag.

I proposition nr 104 den 10 mars har Kungl. Maj:t för riksdagens prövning framlagt förslag till ny skogsvårdslag. Då vi hysa den meningen, att de bestämmelser, som innehållas i nämnda lagförslag, i vissa delar böra ändras, få vi härmed framlägga yrkanden om sådan ändring.

Enligt § 3 jämförd med 4 § 1 mom. 1) får i yngre skog avverkning till husbehov ej ske annat än genom gallring, så framt ej skogsvårdsstyrelsen givit sitt tillstånd till en efter andra grunder bedriven husbehovsavverkning. Denna bestämmelse finna vi vara allt för sträng. Det är ingalunda ovanligt, att vid mindre hemman och jordbrukslägenheter, särskilt i södra och mellersta Sverige, fastighetens hela skogstillgång utgöres av sådan skog, som skulle falla under bestämmelserna i § 3. Ägarna av sådana fastigheter skulle då bliva tvungna att söka tillstånd hos skogsvårdsstyrelsen för varje gång virke till husbehov behövde uttagas annorledes än genom gallring. Sådant tillstånd kan emellertid av skogsvårdsstyrelsen näppeligen beviljas utan undersökning på platsen. En särskild förrättningsresa av skogsvårdsstyrelsetjänsteman skulle sålunda erfordras vid varje dylikt tillfälle. Detta finna vi vara synnerligen opraktiskt och för de mindre skogsägarna betungande. Första stycket av första momentet av § 4 bör därför utgå ur lagen. §§ 3—4.

I § 5 föreskrives, att äldre skog ej får avverkas på ett sätt, som äventyrar skogens återväxt. Denna bestämmelse har nu fått en annan innebörd än den ungefär lika lydande i 1903 års lag. Där avser den i huvudsak att framkalla säkerhet i form av pant eller borgen för att efter avverkningen nödiga skogsodlingsåtgärder ej eftersättas. Här lämnar den en föreskrift om vad skogsägaren har att iakttaga vid avverkning av äldre skog, vilken föreskrift § 5.

skogsägaren ej kan frigöra sig från genom något ställande av säkerhet och som via överträdelse ställer honom inför rätta enligt § 8.

Eftersom lagförslaget upptager särskilda bestämmelser, som skydda återväxten i svarföryngrade skogar, och likaledes särskilda bestämmelser angående skogsodlingsskyddighet, där naturlig återväxt ej är tryggad, så måste § 5 avse att trygga *naturlig föryngring*, där förutsättningar finnas för en sådan. Där skogens och naturens beskaffenhet möjliggöra naturlig återväxt, får avverkning alltså ej ske på ett sätt, som äventyrar sådan återväxt. Hyggen skola sålunda göras med den arealbegränsning, eller vara försedda med det antal lämpliga fröträd, som anses säkerställa en självföryngring. Denna tolkning står i full överensstämmelse med innebörden i den likalydande paragrafen i 1903 års lag, vilken ju måste vara, att den naturliga föryngringen ej får äventyras. 1903 års lag har emellertid det betydande tillägget, att avverkningsrätten blir fri, om säkerhet ställes för nödiga kulturåtgärder. I det föreliggande förslaget är däremot föreskriften ovillkorlig och en avverkning i strid mot densamma kriminaliserad. En dylik tolkning är ju så mycket naturligare, som ju reproduktionsmöjligheten genom skogsodling knappast kan genom avverkning äventyras annat än i svärföryngrade skogar, d. v. s. sådana, som gjorts till föremål för särskilda bestämmelser i den nya lagens fjärde kapitel.

Det ligger då i öppen dag, att § 5 i propositionen lämnar rum för en tillämpning, som i hög grad inskränker tillgodogörandet av det mogna skogsbeståndet och som icke lämnar skogsägaren valet öppet mellan självsådd eller kultur och som alltså kommer i motsättning mot, vad som angivits vara lagförslagets syfte och räckvidd.

Skulle stycket tilläventyras, vilket lärers hava gjorts gällande, blott avse sådana svärföryngrade marker, som på grund av spridda lägen och obetydliga arealer ej lämpligen kunna inordnas under kap. 4, så anse vi, att en sådan avsikt med berörda bestämmelse ej motiverar dess kvarstående i lagen. Sådana smärre svärföryngrade fläckar sakna ur skogsproduktiv synpunkt större betydelse, och anledning synes icke föreligga att för dessa oansenliga markers skull införa ett mångtydigt stadgande, som kan tagas till intäkt för nära nog vilka restriktioner som helst mot avverkning i gammal skog.

I detta sammanhang vilja vi framhålla, att stadgandet i 1903 års lag om avverkningsförbuds hävande genom ställd säkerhet för återväxtåtgärderna bör återinföras i lagen, om riksdagen finner lämpligt att i någon form införa avverkningsförbud såsom påtrykningsmedel för att ernå skogsodling.

I andra stycket av § 5 synes oss erfordras viss jämkning. Det talas där om att avverkning av äldre skog ej får äga rum i sådan omfattning, att fastigheten därigenom skulle komma att för framtiden lida brist på behövlig

skog efter ortens förhållanden. Förmodligen avses med uttrycket "behövlig skog" detsamma som husbehovsskog, men detta framgår dock ej tydligt. Man lär kunna tolka uttrycket "behövlig skog efter ortens förhållanden" även så, att det skall i sig innesluta jämväl s. k. stödskog, d. v. s. avsaluskog i den omfattning, som kräves för att stödja fastighetens jordbruk. Med en sådan tolkning skulle andra stycket av § 5 innebära, att i viss mån uthålligt skogsbruk skall bedrivas även vid hemmanens avsaluskogar. En dylik bestämmelse kunna vi emellertid ej godkänna.

I 24 § stadgas, att skogsmarks omläggning till trädgård, åker, byggnadstomt, väg eller dylikt samt till betesmark eller äng ej får äga rum med mindre skogsvårdsstyrelsens tillstånd därtill erhålles. Vidare sägs (§ 25), att jordägare, som vill disponera mark för dylikt ändamål, skall, om skogsvårdsstyrelsen mot honom rest krav på skogsodlingsåtgärder, avgiva skriftlig förbindelse att inom en viss tid verkställa de åtgärder, som erfordras för markens omläggning till det avsedda ändamålet. Vi anse, att dessa bestämmelser, som avse att förhindra, att skogsmarks omläggning till jordbruksändamål förebares som svepskäl för olaga avverkning, skjuta över målet och ej äro i den omfattning, som här föreslagits, erforderliga. Skogsmarks omläggning till trädgård, tomt, åker eller väg lär i allmänhet ej ifrågasättas, annat än då ärlig avsikt till sådan åtgärd föreligger. De arealer, som lämpa sig för sådant ändamål, äro ej heller så stora, att de kunna orsaka någon ödeläggande skogsskövling. Att stadga anmälningsplikt och inhämtande av skogsvårdsstyrelsens tillstånd för sådan omläggning anse vi därför vara obehövt och blott ägnat att i onödan betunga jordägarna.

§ 24.

§ 25.

Vid fråga om skogsmarks omläggning till betesmark erinras visserligen från skogsvårdsstyrelserna, att det i sydligare landsdelar ingalunda är ovanligt, att sådan omläggning tages till förevändning för att åtkomma avverkningsduglig skog. Det synes oss likväl oskäligt, att envar skogsägare i landet därför skall behöva begära skogsvårdsstyrelsens lov för att få till betesmark omföra ett aldrig så litet stycke skogsmark. För den skull hemställa vi, att propositionens förslag i denna del ändras därhän, att skogsvårdsstyrelsen endast då särskilda skäl härför synas föreligga skall äga rätt förhindra skogsmarks omläggning till betesändamål och att något tvång till att söka tillstånd till sådan omläggning ej skall åligga skogsägarna.

De i § 26 meddelade straffbestämmelserna äro grundade på helt nya, i svensk skogslagstiftning hittills ej tillämpade principer. De innehålla intet mindre än att ej blott överträdande av meddelat avverkningsförbud eller anvisning, utan jämväl annan avverkning, som till äventyrs kommer i strid mot

§ 26.

lagens bestämmelser, skall vara straffbelagd. Det nya förslaget gör sålunda i bestraffningshänseende ingen åtskillnad på ett direkt överträdande av meddelat förbud och på en avverkning, vilken, utan att skogsvårdsstyrelsen i förväg uttalat sig om den, kommit i konflikt med lagens allmänna stadganden. Att på detta sätt kriminalisera alla oriktigt gjorda avverkningar är enligt vår uppfattning en ytterligt olämplig åtgärd.

Visserligen har varje skogsägare enligt §§ 6—7 rätt att hos skogsvårdsstyrelsen erhålla skriftligt besked, huruvida en tilltänkt avverkning är att anse såsom laglig eller ej. Det torde emellertid ej ha varit Kungl. Maj:ts avsikt, att sådant besked skall begäras beträffande *alla* avverkningar. Lagen hade ju då kommit att verka som en ren utsyningslag. De stränga straffbestämmelserna torde emellertid föranleda, att flertalet skogsägare ej våga i skälig utsträckning lita till sitt eget omdöme. Den nya skogsvårdslagen skulle alltså komma att medföra ett synnerligen besvärande moment av osäkerhet för flertalet skogsägare, vilket väl icke kan vara lagens mening.

Vi hålla av dessa anledningar före, att en olämpligt utförd avverkning i och för sig ej skall kriminaliseras, utan att straffskyldighet genom böter och beslag skall inträda först då meddelat avverkningsförbud eller lämnad anvisning överträdes.

§ 29.

Det synes oss ej heller vara lämpligt, att skogsvårdsstyrelsens personal erhåller bötesandelar och beslagsprovision. Om dessa befattningshavare hava ekonomisk fördel av åtal och beslag, skulle deras verksamhet kunna misstänkliggöras bland allmänheten och den uppfattningen skulle lätt vinna insteg, att dylika åtgärder verkställts enbart för den egna fördelens skull. Ett beklagligt motsatsförhållande skulle härigenom uppkomma mellan allmänheten och skogsvårdsstyrelsernas personal.

*

*

*

Aberopande den motivering, som i det föregående anförts, få vi hemställa, att utskottet måtte i Kungl. Maj:ts förslag till skogsvårdslag vidtaga sådana ändringar,

att §§ 3 och 4 ej komma att innehålla någon bestämmelse om inhämtande av skogsvårdsstyrelses tillstånd för ungskogsavverkning för husbehovsändamål, samt att sådan avverkning skall vara fri;

att första stycket av § 5 utgår;

att i andra stycket av § 5 uttrycket "behövlig skog efter ortens förhållanden" utbytes mot uttrycket "husbehovsskog efter ortens förhållanden";

att ur §§ 24—25 uteslutes de därstädes meddelade föreskrifterna om att skogsvårdsstyrelses tillstånd skall inhämtas, då fråga är om avverkning för skogsmarks omläggning till trädgård, åker, byggnadstomt eller väg, samt att sådan förbindelse, som i § 25 omtalas, ej skall krävas, då avverkning skall ske för nämnda ändamål;

att beträffande skogsmarks omläggning för betesändamål stadgandena i § 24 formuleras på sådant sätt, att skogsvårdsstyrelse äger ingripa endast då särskilda skäl därtill föreligga, men att i övrigt tvång att inhämta tillstånd till skogsmarks omläggande för betesändamål ej skall föreligga;

att enligt § 26 avverkning ej skall vara straffbelagd annat än då skriftlig anvisning eller meddelat avverkningsförbud överträtts;

att i § 29 föreskrift meddelas därom, att skogsvårdsstyrelsernas personal icke måtte komma i åtnjutande av bötesandelar eller beslagsprovision.

Stockholm den 5 april 1923.

Erik Andersson.

K. J. Gustafsson.
